



De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
25 maart 2024

Ons kenmerk
5241531

nota

Reactie WODC-onderzoek Veilige landen van herkomst

1. Aanleiding

Op 19 maart 2024 publiceerde het WODC het rapport "Veilige landen van herkomst – Een internationale vergelijking van de toepassing van het 'veilige landen van herkomst'-concept in asielbeleid". Het onderzoek is uitgevoerd op verzoek van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het rapport vergelijkt de totstandkoming van de veilige landen lijst en de toepassing ervan in Nederland met Duitsland, Frankrijk, Italië, Oostenrijk en Zweden.

De onderzoekers hebben zich beperkt tot het beantwoorden van de beschrijvende onderzoeksvragen over de aard van het veilige landenbeleid en de praktische uitwerking ervan in enkele Europese landen. Het onderzoek doet daarom geen (beleids)voorstellen.

2. Geadviseerd besluit

Het is een keuze of een WODC-rapport (naast de openbaarmaking door het WODC) wordt aangeboden aan de Tweede Kamer, al dan niet voorzien van een beleidsreactie. Aangezien we zelf om dit onderzoek gevraagd hebben, en er ook in communicatie met de Tweede Kamer naar verwezen is, adviseer ik u om het rapport met bijgevoegde brief aan de Tweede Kamer aan te bieden.

3. Kernpunten

- De mogelijkheid om landen aan te merken als veilige landen van herkomst, volgt uit de Procedurerichtlijn. Uit het rapport blijkt dan ook dat er veel overeenkomsten zijn tussen de onderzochte lidstaten, bijvoorbeeld ten aanzien van de criteria en de bronnen die gebruikt worden voor de (her)beoordelingen. Er komen echter ook verschillen naar voren.
- Invoering van de lijst van veilige landen van herkomst voort uit de wens om de behandeling van kansarme asielverzoeken te versnellen.
- De lijsten variëren in lengte en samenstelling.
- Voor verschillende landen geldt dat het exacte proces van (her)beoordelen en de selectie van landen onduidelijk bleef. Nederland lijkt een transparanter beleid voort te zetten ten aanzien van veilige landen van herkomst dan de casestudielanden.
- Er bestaan verschillen in het wel of niet aanmerken van uitzonderingen binnen de aanwijzing van veilige landen van herkomst. Volgens de onderzoekers wordt de Procedurerichtlijn op dit punt verschillend geïnterpreteerd. Van de in deze studie onderzochte landen is Nederland

het enige land dat formele uitzonderingen heeft aangewezen in het veilige landenbeleid (bekrachtigd door de Afdeling). Italië vermeldt in de officieel gepubliceerde versie van de lijst geen uitzonderingen, maar in recent vrijgegeven documentatie staat niettemin dat bepaalde landen op de lijst niet voor iedereen als veilig worden beschouwd. In Duitsland, Frankrijk en Zweden kunnen groepen of geografische gebieden niet worden uitgezonderd van de aanwijzing¹.

- De invloed van jurisprudentie op het beleid in Nederland groter is dan in de onderzochte landen.
- Voor het overige kampen de onderzochte landen veelal met dezelfde uitdagingen, bijvoorbeeld ten aanzien van de terugkeer van afgewezen veilige landers, de opvang en het daadwerkelijk snel beslissen op aanvragen.

4. Politieke context

Er is al geruime tijd aandacht voor veilige landen van herkomst. Op basis van het rapport zouden er vragen gesteld kunnen worden over de effectiviteit van het veilige landen beleid.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
25 maart 2024

Ons kenmerk
5241531

¹ Deze vraag is aan de orde gekomen in een Hofzaak (C-406/22 – Ministerstvo vnitra České republiky). Nederland heeft bepleit dat een dergelijke uitzondering is toegestaan. Het Hof heeft medegedeeld dat de datum voor de conclusie van de AG, eerder vastgesteld op 14 maart 2024, is uitgesteld tot een nader te bepalen datum.